

TIMOTIŅA (*Phleum pratense* L. & *P. bertolonii* DC.) DESKRIPTORI

III RAKSTUROŠANAS UN NOVĒRTĒŠANAS DESKRIPTORI

Metodika izmēģinājumu iekārtošanai stiebrzāļu ģenētisko resursu novērtēšanai

Lauciņā aires, auzenes, timotiņu sēj ar rokām 2 rindiņās, katra 2 m garumā, starp rindiņām 30 cm un starp lauciņiem 60 cm. Lauciņa platība 2m x 60 cm=1.2 m². Atkārtojumu skaits: – optimālais- 3, minimālais- 2, randomizētais sakārtojums. Par standartšķirņiem izvēlas: ganību aireni ‘Spīdola’, pļavas auzeni ‘Arita’, timotiņu ‘Teicis’. Standartšķirnes iekļaujas kopējā vērtējumā.

Paraugu izvērtēšanas laiks: sējas gads + divi nākošie zelmeņa izmantošanas gadi, kopā 3 gadi.

Mēslojums N₆₀ P₆₀ K₉₀ sēj pavasarī un pēc pirmās zāles pļaujas, ja neatstāj lauciņus sēklas iegūšanai. Sēklu lauciņiem: N₆₀ P₆₀ K₉₀ pavasarī.

Nopļauj pēc novērtēšanas tas ir apmēram 3 nedēļas pēc izplaušanas jūlija sākumā.

Lauciņu apkopšanu veic ar rokām.

Pazīmes vērtē pēc 9 ballu skalas.

Rādītāji izmēģinājuma vietas raksturošanai:

- a. Valsts
- b. Institūcijas nosaukums un adrese
- c. Institūcijas ģeogrāfiskās koordinātas (platums, garums, augstums virs jūras līmeņa)
- d. Sējas datums
- e. Novākšanas datums
- f. Laukdīdītība %
- g. Lauciņu lielums
- h. Atkārtojumu skaits
- i. Mēslojums (veidi un devas)
- j. Augu aizsardzības līdzekļi

VIDES APSTĀKĻI:

- k. Augsnes tips
- l. Reljefs
- m. Augsnes pH
- n. Organiskās vielas saturs augsnē
- o. Augsnes mehāniskais sastāvs
- p. Temperatūra (gada un/vai sezonas minimālā, maksimālā un vidējā)
- q. Nokrišņi (gada un/vai sezonas summa)
- r. Salnas veģetācijas periodā (datums un zemākā temperatūra);

Des- kriptora kods	Pazīmes Nr. citos deskriptoros	Deskriptors skala (ballēs)	References vērtības	Piezīmes
Raksturojums				
III/1		Ploiditāte		
		2 diploids (2n)		
		4 heksaploids (6n)		
III/2		Lapas platums sējas gadā rudenī		
	² UPOV TG/34/6- No 4	1 ļoti šaura 3 šaura 5 vidēja 7 plata 9 ļoti plata	1 balle- <i>Ph. bertolonii</i> DC 5 balles- 'Teicis'	Vērtē sējas gada rudenī sacerojošus augus
III/3		Lapu krāsa sējas gadā rudenī		
	UPOV TG/34/6-No 3	1 ļoti gaiši zaļa 3 bāli zaļa 5 vidēji zaļa 7 tumši zaļa 9 ļoti tumši zaļa		Vērtē sacerojošiem augiem septembra 1 dekādē sējas gada rudenī
III/4		Tendence veidot ziedkopas sējas gada rudenī		
	¹ IBPGR /85/ 72 4.2.1. UPOV TG/34/6-No 2	1 nav 3 vāja 5 vidēja 7 izteikta 9 ļoti izteikta	Nav stiebru. Lauciņā daži izplaukuši vai plaukstoši stiebri. Ļoti daudz izplaukuši vai plaukstoši stiebri.	Vērtē sacerojošiem augiem. Izplaukušiem stiebriem vārpa pilnīgi atbrīvojusies no maksts, plaukstošiem makstī redzama vārpa
III/5		Ziemcietība		
	IBPGR /85/ 72 4.1.5.	1 iznīcis 5 vidēji bojāts 9 nav bojāts	Nav pārziemojošu augu. Pārziemojais 50% no zelmeņa. Nav iznīkušu augu.	Pretējs rādītājs AGPG: IBPGR Lopbarības augu deskriptoram. Pavasarī, ataugšanas sākumā, maija I dekāde
III/6		Ataugšana pavasarī		
		1 vāja		Vērtē pavasarī cerošanas laikā

		3 lēna 5 vidēja 7 strauja 9 ļoti strauja		
III/7		Augšanas virziens ataugšanas sākumā		
	UPOV TG/34/6-No 5	1 vertikāls 3 daļēji vertikāls 5 vidējs 7 daļēji klājenisks 9 klājenisks, gulošs	0-10 ⁰ 11-34 ⁰ 35-56 ⁰ 57-79 ⁰ 80-90 ⁰	Vērtē pavasarī cerošanas laikā. Cera forma tiek noteikta vizuāli novērtējot leņķi, kas veidojas starp augu ass centru un ārējām lapām un stiebriem
III/8		Lapu krāsa pavasarī		
	UPOV TG/34/6-No 3	1 ļoti gaiši zaļa 3 gaiši zaļa 5 vidēji zaļa 7 tumši zaļa 9 ļoti tumši zaļa		Vērtē cerošanas sākumā
III/9		Ziedkopu parādīšanās laiks (plaukšanas sākums)		
	IBPGR /85/ 72 4.2.2.1. UPOV TG/34/6-No 6	1 agri 5 vidēji 9 vēlu		Uz lauka fiksē plaukšanas sākuma datumu, vismaz 4-5 vārpas pilnīgi atbrīvojušās no lapas maksts. Pēc AGPG: IBPGR Lopbarības augu deskriptora nosaka 50% izplaukšanu kas vairs neatbilst kvalitatīvas lopbarības ieguves kritērijiem
III/10		Ziedkopu parādīšanās intensitāte		
	IBPGR /85/ 72 4.2.2.2.	1 atsevišķas vārpas 3 vāja 5 vidēja 7 izteikta 9 vienlaicīgi viss lauciņš		Vērtē plaukšanas laikā
III/11		Stiebru skaits		
		1 ļoti maz 3 maz 5 vidēji 7 daudz 9 ļoti daudz	Uz lauciņa daži stiebri.	Vērtē 2 nedēļas pēc izplaukšanas visā lauciņā

III/12		Karoglapas platums		
	IBPGR /85/ 72 6.2.3. UPOV TG/34/6-No 8	1 ļoti šaura 3 šaura 5 vidēja 7 plata 9 ļoti plata	5 balles – ‘Priekuļu 2’ 7 balles – ‘Teicis’	Vērtē 2 nedēļas pēc izplaukšanas
III/13		Karoglapas garums		
	IBPGR /85/ 72 6.2.4. UPOV TG/34/6- No 7	1 ļoti īsa 3 īss 5 vidējs 7 garš 9 ļoti gara		Vērtē 2 nedēļas pēc izplaukšanas
III/14		Garāko stiebru garums		
	IBPGR /85/ 72 6.2.5. UPOV TG/34/6-No 9	1 ļoti īss 3 īss 5 vidējs 7 garš 9 ļoti garš		Vērtē 3-5 pilnīgi izplaukušus stiebrus
III/15		Zelmeņa augstums atālā		
		1 zems 5 vidējs 9 augsts		Vērtē septembrī pirms veģetācijas beigām
III/16		Stiebru veidošana atālā		
		1 neveido 3 vāja 5 vidēja 7 izteikta 9 ļoti izteikta	Nav stiebru. Lauciņā daži izplaukuši vai plaukstoši stiebri. Ļoti daudz izplaukšu vaiplaukstošu stiebru.	Vērtē augusta beigās – septembra sākumā
III/17		Slimību izturība rudenī: Drechslera dictyoides– u.c. lapu plankumainības		
	IBPGR /85/ 72	1 stipri bojāti 5 vidēji		Pretējs rādītājs AGPG: IBPGR Lopbarības augu deskriptoram

	8.2.2.	9 veseli	
III/18	Piezīmes		Jebkura papildus informācija
III/19	Citoloģiskais raksturojums un identificētie gēni		
III/20	Molekulārie marķieri		
III/21	Attēli		

Paskaidrojumi un izmantotā literatūra

¹IBPGR deskriptori (1985.g.)

²UPOV – AVS testa vadlīnijas TG/34/6, 1990.g.

1. Robert F Barones, C. Jerry Nelson, Michael Collins, Kenneth J. Moore. 2003. Forages. Volume I. Structure and Morphology of Grasses. Chapter 2. Iowa State Press, USA. 25-49.
2. Chapman, GP. 1996. The biology of grasses. Wallingford, UK: CAB International.
3. Tērauds V. 1958. Pļavas un ganības. LVI. R., lpp. 440.